

ÇEVİK AVUKATLIK BÜROSU
ANTALYA

Yargıtay

Hukuk Genel Kurulu

Esas : 2009/9-396

Karar : 2009/441

Tarih : 21.10.2009

* İŞÇİLİK ALACAKLARI

* İBRA SÖZLEŞMESİNİN MİKTAR İÇERMEMESİ

* GEÇERLİLİĞİ

Özet: İş ilişkisinin devamı sırasında düzenlenen ibra sözleşmeleri geçerli değildir. İbra sözleşmesi, varlığı tartışmasız olan bir borcun sona erdirilmesine dair bir yol olmakla, varlığı şüpheli ya da tartışmalı olan borçların ibra yoluyla sona ermesi de mümkün olmaz. Bu nedenle işveren tarafından işçinin hak kazanmadığı ileri sürülen bir borcun ibraya konu olması düşünülemez. Savunma ile ve işverenin diğer kayıtları ile çelişen ibra sözleşmelerinin geçersiz olduğu kabul edilmelidir.

Miktar içeren ibra sözleşmelerinde, alacağın tamamen ödenmiş olması durumunda borç ifa yoluyla sona ermiş olur. Miktar içermeyen ibra sözleşmelerinde ise geçerlilik sorununu titizlikle ele alınmalı, irade fesadı denetimi uygulanmalıdır.

Dava konusu ibranamede, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, ücret alacağı, izin ücreti ve ikramiye alacağı yönünden miktar belirtilerek döküm yapılmış olmasına ve bu kalemlerin ödenmediği yönünde bir iddia ve uyuşmazlık bulunmamasına, bunun dışındaki resmi tatil (hafta sonu ve genel tatil) ile fazla mesai ücretleri kalemleri yönünden ise, miktar belirtilmemekle birlikte, ibranamede tek tek ve açıkça gösterilerek bunların da ödendiğinin belirtilmiş olmasına, davacının ibranamenin imzalanması sırasında iradesinin fesada uğratıldığı yönünde bir iddia ve ispatın bulunmamasına göre ibranamenin geçerli olduğu kabul edilmelidir.

YARGITAY İLAMI

Taraflar arasındaki “işçilik alacakları” davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; Gebze 2. İş Mahkemesi'nce davanın kısmen kabulüne dair verilen 30.03.2007 gün ve 96–199 sayılı kararın incelenmesi davalı vekili tarafından istenilmesi üzerine,

YARGITAY 9. Hukuk Dairesi'nin 28.11.2008 gün ve 34197–32509 sayılı ilamı ile;

1-) Dosyadaki yazılara, toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-) Taraflar arasında düzenlenen ibranamenin geçerliliği olup olmadığı uyuşmazlık konusudur.

ÇEVİK AVUKATLIK BÜROSU ANTALYA

İbra sözleşmesi, İsviçre Borçlar Kanunu'nun 115 inci maddesinde düzenlendiği halde Türk Borçlar Kanunu'na bu madde alınmamıştır. Bir kanunda ana kurallar ve kurumlar oluşturulurken ibra gibi önemli bir kuruma yer verilmemiş oluşunun ancak hata sonucu olabileceği öğretide ileri sürülmüştür (Berki, Şakir: Borçların Sukutu, AÜHF, Cilt XII. s. 237). Bununla birlikte gerek öğretide gerek uygulamada ibraname, bir borcun tam ya da kısmen ifa edilmeden sona ermesini sağlayan özel sukut nedeni olarak kabul edilmektedir (Feyzioğlu, F.N: Borçlar Hukuku Umumi Hükümler, Cilt II, İstanbul 1969, s. 351). Bu noktada ibra sözleşmesinin ödeme yönünde bir anlaşma olmadığı, borcun kısmen ya da tamamen tatmin edilemeyen sona erme şekillerinden biri olduğu belirtilmelidir.

İş Hukuku'nda ibra sözleşmesi ibraname adıyla yaygın bir uygulama alanı bulmaktadır, İbra sözleşmesinin tanımı, şekli ve hükümlerinin Borçlar Kanunu'nda düzenlenmesi gerekliliğinin ötesinde, İş Hukuku'nun işçiyi koruyucu özelliği sebebiyle iş kanunlarında normatif hüküm olarak ele alınması gerektiği açıktır.

İşçi, emeği karşılığında aldığı ücret ve diğer parasal haklarıyla kendisinin ve ailesinin geçimini temin etmektedir. Bu açıdan bakıldığında bir işçinin nedensiz yere işvereni ibra etmesi hayatın olağan akışına uygun düşmemektedir. İş Hukuku'nda ibra sözleşmeleri dar yorumlanmalı ve borcun asıl sona erme nedeni ifa olarak ele alınmalıdır. Borcun tatmin edilemeyen sona erme şekillerinden biri olan ibra sözleşmelerine İş Hukuku açısından sınırlı biçimde değer verilmelidir.

Yeni Borçlar Kanunu tasarısında bu konuya değinilmiş ve 419 uncu maddesinde, işçi ve işveren ilişkileri açısından ibra sözleşmesine dair bazı kurallara yer verilmiştir. Bahsi geçen düzenleme de, işçilik alacaklarını sona erdiren ibra sözleşmelerinin sınırlı biçimde ele alınması gerektiğini göstermektedir. Bu itibarla Borçlar Kanunu'nun irade fesadını düzenleyen 23–31 inci maddeleri arasında düzenlenmiş olan irade fesadı hallerinin İş Hukuku'nda ibra sözleşmeleri bakımında çok daha titizlikle ele alınması gerekir. İbra sözleşmesi yapılırken taraflardan birinin esaslı hataya düşmesi, diğer tarafın ya da üçüncü şahsın hile ya da korkutmasıyla karşılaşması halinde ibra iradesine değer verilemez.

Öte yandan Borçlar Kanunu'nun 21 inci maddesinde sözü edilen aşırı yararlanma (gabin) ölçütünün de ibra sözleşmelerinin geçerliliği noktasında değerlendirilmesi gerekir.

İş ilişkisinin devamı sırasında düzenlenen ibra sözleşmeleri geçerli değildir. İşçi bu dönemde tamamen işverene bağımlı durumdadır ve iş güvencesi hükümlerine rağmen iş ilişkisinin devamını sağlamak ya da bir kısım işçilik alacaklarına bir an önce kavuşabilmek için iradesi dışında ibra sözleşmesi imzalamaya yönelmiş sayılmalıdır.

İbra sözleşmesi, varlığı tartışmasız olan bir borcun sona erdirilmesine dair bir yol olmakla, varlığı şüpheli ya da tartışmalı olan borçların ibra yoluyla sona ermesi de mümkün olmaz. Bu nedenle işveren tarafından işçinin hak kazanmadığı ileri sürülen bir borcun ibraya konu olması düşünülemez. Savunma ile ve işverenin diğer kayıtlarla çelişen ibra sözleşmelerinin geçersiz olduğu kabul edilmelidir.

ÇEVİK AVUKATLIK BÜROSU ANTALYA

Miktar içeren ibra sözleşmelerinde ise, alacağın tamamen ödenmiş olması durumunda borç ifa yoluyla sona ermiş olur. Buna karşın kısmi ödeme hallerinde dairemizin kökleşmiş içtihatlarında ibraya değer verilmemekte ve yapılan ödemenin makbuz hükmünde olduğu kabul edilmektedir.

Miktar içermeyen ibra sözleşmelerinde ise geçerlilik sorununu titizlikle ele alınmalıdır. İrade fesadı denetimi uygulanmalı ve somut olayın özelliklerine göre ibranamenin geçerliliği konusunda çözümler aranmalıdır.

Somut olay yönünden ibraname altındaki davacı imzası inkâr edilmediği gibi bir irade sakatlığından da söz edilmediğine göre ibranamede yer alan fazla çalışma ve resmi tatil alacaklarının kabulü hatalıdır...) gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmeyle, yeniden yapılan yargılama sonunda, mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

HUKUK GENEL KURULU KARARI

Hukuk Genel Kurulu'nca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra gereği görüldü:

Tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dosyadaki tutanak ve kanıtlara, bozma kararında açıklanan gerektirici nedenlere ve özellikle dosya içinde bulunan ve davacının imzasını taşıyan ibranamede, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, ücret alacağı, izin ücreti ve ikramiye alacağı yönünden miktar belirtilerek döküm yapılmış olmasına ve bu kalemlerin ödenmediği yönünde bir iddia ve uyuşmazlık bulunmamasına, bunun dışındaki resmi tatil (hafta sonu ve genel tatil) ile fazla mesai ücretleri kalemleri yönünden ise, miktar belirtilmemekle birlikte, ibranamede tek tek ve açıkça gösterilerek bunların da ödendiğinin belirtilmiş olmasına, davacının ibranamenin imzalanması sırasında iradesinin fesada uğratıldığı yönünde bir iddia ve ispatın bulunmamasına, bu durumda söz konusu belgenin geçerli olduğunun kabul edilmesinin gerekmesine, Hukuk Genel Kurulu'nun 08.03.2006 gün ve 2006/9-20-52 sayılı kararı; 26.04.2006 gün ve 2006/9-150-247 sayılı kararlarının da aynı yönde olmasına göre, Hukuk Genel Kurulu'nca da benimsenen özel daire bozma kararma uyulmak gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır. Bu nedenle direnme karar bozulmalıdır.

SONUÇ: Davalı vekilinin temyiz itirazlarının kabulüyle direnme kararının özel dairenin bozma kararında ve yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı HUMK'nun 429 uncu maddesi gereğince bozulmasına, istek halinde temyiz peşin harcının geri verilmesine, 21.10.2009 tarihinde yapılan ikinci görüşmede oyçokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY YAZISI

İşçilik alacaklarını sona erdiren ibranamelerin titizlikle yorumlanması gerekir. İbra, varlığı tartışmasız olan bir borcu sona erdirir. İbramenin geçerliliği için ibra etme iradesinin varlığı, kesin bir şekilde, ibranamedeki ifadelerden anlaşılmalıdır. Somut olayda, direnme kararına konu işçi alacakları taraflar arasında tartışmalı olduğu gibi, ibraname içeriğinde net ödeme tutarları ve alacak türleri kalem kalem yazılmış ancak son bölümünde "yukarıda dökümü bulunan.....tüm haklarımı nakden ve defaten aldım" şeklinde ibra beyanı olup, bu son bölümde aldığını beyan ettiği alacaklardan bir kısmı

ÇEVİK AVUKATLIK BÜROSU
ANTALYA

ibranamenin yukarı bölümünde dökümü yapılan alacak kalemleri içinde yer almadığı ve yerel mahkemenin de zaten bu tür alacaklara karar verdiği anlaşılınca, hem “yukarıda dokümanı bulunan” deyip hem de yukarıda dökümü bulunmayan alacakların da alındığı ve ibra ettiği beyanını içeren bir ibranamenin kendi içinde çelişkili olduğu ve kesin bir ibra iradesi içermediği kanaatinde olduğumdan direnme kararının uygun olduğu düşüncesiyle hükmedilen miktar itibarıyla inceleme yapılması için dosyanın dairesine gönderilmesi gerektiği görüşümdedir, sayın çoğunluk görüşüne katılamıyorum.